

ŠUMAVA,

tichý svědek tajuplných příběhů

Helena Braunová

V roce 2013 vydalo jako elektronickou publikaci Nakladatelství Růže, s.r.o.

Publishing © 2013 Nakladatelství Růže, s.r.o.

Text © 2013 Helena Braunová

Illustrations © 2013 Karel Dvořák

ISBN: 978 – 80 – 86975 – 51 – 1

ŠUMAVA,

tichý svědek tajuplných příběhů

Napsala

Helena Braunová

Ilustroval

Karel Dvořák

Cesta

Je neděle, půl čtvrté ráno. Helena je ráda, že nejde na kladenské nádraží sama. Doprovázejí ji teta Marie a strýc Jarka. Včera se konal pohřeb babiččiny sestry, tety Boženy. Marie s Jarkou v Kladně přespali s tím, že pojedou ráno všichni společně. Oni vystoupí v Ruzyni, ale Helena pojedje dál, až na Prahu-Střed.

Jak banálně zní program toho smutného rána - a přece tu vládne nepopsatelné napětí, které však vnímají jen oni tři. Jen málokdo z ranních chodců by tušil, že Helena právě odjíždí do velkého neznáma - do nového života. Jede hodně daleko - až na Šumavu. Helena to napětí sice vnímá, ale vnitřně cítí, že nemá chuť se mu příliš poddávat. Vůbec jí nepřipadá, že by mělo být něco příliš zvláštního na tom, že se před ní otevře nový svět, že bude najednou doma někde zcela jinde, než byla dosud. Snad jí v tom pomáhá bezelstnost a dychtivost její osmnáctileté duše toužící po samostatnosti, rozletu a poznání.

Jdou pomalu a střídají se o velký cestovní kufr.

„Co tam, prosím tě, Helenko, máš tak těžkého?“ ptá se teta Marie

Helena je otázkou zaskočena. Přemýšlí, co má říci.

„Ale jsou to jen samé potřebné věci a..... nějaké knížky!“ špitne nakonec tichým provinilým hlasem, protože moc dobře ví, že jsou v kufru prakticky jenom knihy, její jediný poklad, kterého se nechce vzdát, a nedovede si představit, že by bez něho odjela tam někam hodně daleko!

„Knižky...“ promne si strýc bradu, jako by se chystal k dlouhému kázání. Nakonec ale mávne rukou a celou cestu až na nádraží všichni zarytě mlčí.

Helena si oddychla, že už jsou ve vlaku. Jen si teď dělá starosti, jak asi ten těžký kufr dostane při vystupování seshora z prostoru pro zavazadla dolů.

„No co – buď mi spadne na hlavu a zabije mě, nebo ne a já dojedu až na Šumavu,“ pomyslí si rozverně.

V Ruzyni proběhlo jen krátké rozloučení a Helena už jede dál sama. Hlavní nádraží 3. března 1963 po páté hodině ráno je velmi neutěšené. S obludně těžkým kufrem jí pomohli dva starší manželé. Naštěstí se taktně neptali, co tam má tak těžkého, i když bylo vidět, že mají tu otázku na jazyku – na úsilím vyplazeném jazyku...

Když Helena hledala na orientační tabuli vlak do Českých Budějovic, jeden železničář jí sám od sebe ochotně přispěchal na pomoc. Pak jí ještě prozradil, že kýžený vlak už je dávno přistaven k perónu a ona si může najít dobré místo k cestování. Když zahlédl kufr, raději rychle odběhl za svými povinnostmi.

Helena sedí ve zšeřelém kupé a dívá se na perón, který je skoro prázdný. Je ještě hodně brzy. Přemýšlí o všem možném a pojednou cítí, jak ji ten bohorovný klid z kladenského nádraží pozvolna opouští.

„Jak se tam dostanu? Jak mě přijmou? Jak bude vypadat byt?“ běželo jí hlavou. Její mysl ovládly jen samé otázky a žádné odpovědi. Vzpomene si na babičku, která se s ní rozloučila po svém. Udělala jí křížek na čele a řekla: „Helenko, neboj se! Pán Bůh bude vždycky s tebou! Já se budu za tebe modlit a ono to všechno dobře dopadne! Uvidíš!“

„Jen abys měla, babičko, pravdu!“ pomyslela si.

Andělé strážní ale zřejmě toho rána drželi pohotovost, protože najít v Českých Budějovicích vlak na Kájov a v Kájově na Černou v Pošumaví nedalo Heleně tolik práce.

„Jak je to tu jiné! Všude plno sněhu a přitom je už březen,“ divila se Helena, když přestupovala z vlaku do vlaku. Černý Petr „literárního“ kufru padl tentokrát na dva pohraničníky se samopaly. Gentlemansky se ho chopili a donesli do vlaku. Helena pěkně poděkovala a usadila se na dřevěnou lavici. Pohraničníci ale namísto odchodu zasalutovali a požádali jí o předložení občanského průkazu.

„Bože – ten kufr – ti si musí myslet, že v něm pašuji na západ nejméně zlaté cihly nebo celé své příbuzenstvo,“ uvědomila si situaci Helena, načež se jí tak mocně roztrásl ruce, že odmítaly jakoukoli poslušnost. Hlava sice nabádala ke klidu, ale hlavě se to mluví.

„Vždyť už jsem tudy jednou jela a také na mně chtěli občanku,“ uklidňovala se Helena a konečně našla svou legitimaci.

„Kam jedete?“ zeptal se úředně voják.

„Do Černé v Pošumaví! Prosím vás, kolikátá je to stanice?“

„To bychom, slečno, asi špatně spočítali, ale až budeme příjíždět do Černé, pak vás upozorníme. Nemějte strach!“ odpověděl už méně komisně a dokonce se na Helenu usmál. Ona ale moc nálady na nějaké vybavování neměla. Vše, co ji teď obklopovalo, bylo pro ni nové a nesmírně deprimující. Uprostřed vagonu stála kamna sálající pekelné horko. Sedět u nich nešlo. Cestující se tlačili na lavicích co nejdál od toho zdroje sálavého tepla, neboť odmítali být upečeni za živa. Za okny se míhaly zasněžené stromy. Na Šumavě ještě vládla paní Zima! Stanice za stanicí! Vojáci nikde, byli asi v druhém vagonu a Helena se jenom modlila, jenom aby na ni nezapomněli a řekli jí, kdy má vystupovat. Přemýšlela, co by asi dělala, když to tu vůbec nezná.

Motorák drcnul a vlak zastavil. Helena s potěšením sledovala, jak vojáci opět

nastupují do jejího vagónu.

„Slečno, příští stanice je už Černá v Pošumaví,“ upozornil ji jeden z nich.

Helena poděkovala, poplašeně vstala a už už se chtěla sunout blíž ke dveřím.

Voják se ale znovu usmál a řekl: „Slečno, ještě máte čas, klidně sedte! My vám pomůžeme s tím kufrem...“

Heleně bylo horko a nevěděla, jestli je to těmi kamny, nebo studem a rozpaky, které se jí tak zmocňovaly. Snažila se tlumit nervozitu, ale moc jí to nešlo! Konečně motorák drcnul a už byl vidět nápis Černá v Pošumaví. Vojáci opravdu s kufrem z vlaku pomohli. Venku ho ale postavili do hlubokého sněhu a šli si po svých povinnostech. Heleně bylo do pláče. Proklínala sama sebe za tu přenosnou knihovnu, která tu teď trčí v závěji, a také za ty kotníčkové polobotky, které vážly tamtéž, spolu s rychle promrzajícíma nohama.

Než se stačila doopravdy rozplakat, sáhl po jejím těžkém kufru muž oblečený v montérkách, v gumovkách a v rádiovce.

„Vy budete asi ta slečna, kterou mám odvézt do Černé, že jo?“ řekl stroze.

Helena se na něho zadívala velmi nedůvěřivě, protože čekala paní Šturmovou, ale žádného mužského! Ale on už držel kufr a řekl: „Nebojte se, slečno, já vám neublížím. Posílá mě paní Šturmová.“

Heleně nezbývalo nic jiného, než jít za neznámým člověkem, kterého viděla poprvé. Cestou v dodávce Helena mlčela a jen se dívala okýnkem na zasněženou krajinu. Pak sklonila na chvíli hlavu a dívala se na své třesoucí se ruce. Auto zastavilo před nějakým velkým domem a před ním na schodech stála paní Šturmová a usmívala se.

„Slečno, vítáme vás v Černé! Tohle je moje dcerka Alenka. Pojdte dál! Určitě jste vymrzlá. Čekám na vás s čajem!“

Řidič dodávky donesl kufr do prostorné kuchyně paní Šturmové a odporoučel se. Helena odložila kabát a posadila se ke stolu. Nějak jí nebylo do řeči. Snažila se jen ze slušnosti odpovídat na otázky, jaká byla cesta a jestli nemá hlad. Paní Šturmová před ni postavila velký hrnek s čajem a ovocný koláč s drobenkou. Měla hlad, ale zprvu nemohla nic pozřít. Sotva se však napila čaje, dostala chuť a snědla tři kousky koláče. Jediné, po čem teď toužila, byl odpočinek v novém bytě!

Konečně paní Šturmová vstala a řekla: „Tak, slečno, půjdeme! Doprovodíme vás s Alenkou do svobodárny. Kufr naložíme na saně, abychom ho nemusely vláčet v ruce! Co tam máte tak těžkého?“

„Jak neobvyklá otázka...“ pomyslela si Helena. „Nějaké věci a také pár knížek,“ odpověděla stručně.

„Knižky, proto je to tak těžké! No, ale už jsme tady! Tak to je váš byt! Máte tu pro sebe jednu malou místnost. Druhá, která je o něco větší, je pro vaši spolubydlící, učitelku Marii, a obě dohromady máte příslušenství. Nábytek je statkový. Víte, on tu byl hezky zařízený pokojíček, ale věci patřily škole! Ti ale když slyšeli, že sem má přijít úřednice na statek, tak to všechno odvezli a my jsme honem museli nějaké věci sehnat, abyste měla na čem spát. Dali jsme vám sem postel pro brigádníky se slamníkem. Stůl a dvě židle jsme vzali ze statkové jídelny. Horší to bylo se skříní na šaty. Dát sem plechovou skříňku z ubikace jsme nechťeli, to by bylo asi pro vás málo. Tak jsme našli v kravíně tuhle skříň. To víte, stála ve stáji, tak ještě není vyvětraná a je z ní trochu cítit siláž. Po pár dnech to ale vyčichne! Tak, slečno, však vy si to už tady nějak srovnáte, vidíte? Je to krásný pokojíček, tady máte všechny své lůžkoviny, které jste si poslala, a další balíky. Také jsou v tom asi knihy, protože byly hodně těžké. No, a my půjdeme! Alenko, pojď domů! Tak ať se vám tu líbí!“

Helena se zmohla jen na kývnutí hlavy a poděkování. Najednou se paní Šturmová otočila zpátky k ní a zeptala se: „Máte nějaké jídlo?“ Po těch slovech se pozorně podívala na Helenu a z jejích rozpaků si odvodila, že určitě nemá nic! Řekla: „Cestu k nám už znáte, tak k nám přijďte na večeri! Asi tak po šesté, ano? Budeme se na vás těšit! Vid, Alenko?“

Odcházeli a Helena za nimi zavřela dveře.

Byla najednou všeho plná a nejraději by šla na vlak a odjela zpátky domů! Ale věděla, že nemůže. Vlezla do pastí, kterou si sama nastražila! Chtěla se osamostatnit! „Tak teď to máš, milá Helenko!“ opakovala si v duchu.

Musela otevřít okno, i přestože v místnosti nebylo zrovna žádné horko! Nesmírný zápach ze skříně ji dusil. Na římse okna byly dvě suché rostlinky v ušpiněných květináčích! Posadila se na slavník a horké, bolavé slzy kapaly na špinavou parketovou podlahu. Takový začátek vůbec nečekala! „Ach, babičko, moji strážní andělé asi odletěli!“

Odpoledne strávila povlékáním postele a drhnutím skříně. I když na to padlo voňavé mýdlo a celá jedna voňavka, moc to nepomáhalo! Nakonec z toho všeho vznikl tak nedefinovatelný zápach, ve kterém se nedalo vůbec přežít. Dokonce se těšila, že přijde k paní Šturmové a aspoň chvíli nebude muset tu podivnou vůni čichat. Konečně udeřila šestá hodina a Helena se dala na cestu tmavou vesničkou. Jen matně si pamatovala, kde asi ta paní bydlí a kudy se tam jde. Vzpomněla si přitom na svého tatínka, který ji vždy upozorňoval na to, že se musí vždy dobře rozhlížet, aby se všude dokázala zorientovat. Jak byla ráda, že se neztratila. Už na ni všichni čekali a večere

mohla začít. Helena byla u stolu prabádným společníkem. Jednak za to mohla únava a jednak neotřesitelný fakt, že se mladá dívka ocitla ze dne na den v naprosto v cizím prostředí. I když se manželé Šturmovi snažili Heleně vytvořit dobrou atmosféru, přece jen jí chyběl domov. Domov, kde byla ještě včera večer. Po dobré večeři únava ještě zesílila. Řeč naprosto vázla, každou chvíli se zastavovala jako kolo štěstí na pouti. Helena se raději zvedla a s díky se rozloučila.

Šla tichou vesničkou, která teď bude jejím novým domovem. Došla do svobodárny do svého nehostinného bytu se zapáchající skříni. Ulehla do čisté postele a navzdory všem nepříjemným okolnostem rychle usnula.

Ráno bylo poněkud optimističtější. Do nového zaměstnání na statek to měla necelé tři minuty. Vešla dovnitř a ovanula ji vůně závodní kuchyně. To bylo něco jiného než typický odér jejího pokoje. Z minulé návštěvy na statku, když se sem přijela představit, si toho moc nepamatovala. Tušila ale, že ředitelna bude asi v prvním patře. Šla hodně pomalu, stupeň po stupni až došla do mezipatra. Tam se zastavila. Najednou se jí chtělo utéci.

„Co když mě tu nic dobrého nepotká. Co tu vůbec hledám? Měla jsem tak dobré místo v Kladně, ve Spojených ocelárnách v Poldovce! Byla jsem korespondentkou. A teď mám dělat účetní! Do čeho jsem to vlezla? Ať se stane cokoli, za vše můžu poděkovat jen sama sobě,“ honilo se jí hlavou.

Její myšlenky přerušilo otevírání a zavírání dveří. Kdosi šel rychlými kroky ke schodům. Nahoře se objevil nějaký muž. Helena stoupala po schodech a v polovině schodiště se zastavila. Dívala se na toho muže, který stál nahoře. Měl hnědý dlouhý plášť a na hlavě podivný klobouk, který pamatoval určitě lepší časy. Stál tam a hleděl na ni přes brýle. Pak se rozhodl vykročit jí naproti. Helena stála rozpačitě na schodech. Po celou dobu se na ni muž upřeně díval.

„Proboha, slečno, co tu děláte?“ řekl udiveně, ale ne nepřátelsky.

Helenu zarazil zvláštní pohyb jeho rukou. Jako by je sprásknul, protože nevěřil tomu, co vidí! Uprímně řečeno ji uvedl do ještě větších rozpaků. Nevěděla, co má odpovědět.

„Jdu se hlásit do práce. Hledám soudruha ředitele,“ vymáčkla ze sebe nakonec nesměle. Při těch slovech si shrnula své dlouhé blondaté vlasy dozadu. Činila tak vždy, když byla rozpačitá. Muž ji pozoroval a jí se zdálo, že se její nejistotou dobře baví. Opět promluvil, ale trochu jinak. Asi jí chtěl uklidnit, a proto řekl velmi úslužně: „Slečno, smím vás dovést do ředitelny, abyste se neztratila tady v tom labyrintu? Napřed ale dovolte, abych se představil. Jsem Benedikt Braun.“ A při tom jí podal ruku.

Helena špitla: „Těší mě. Budu ráda, když mi doprovodíte do ředitelny. Jsem Helena Kučerová.“

V té chvíli Helena ani netušila, že toto setkání je osudové. Pan Braun ji přivedl do sekretariátu a představil ji ředitelově sekretářce, paní Majce.

„Paní Majko, já pak musím ještě na osobní oddělení přihlásit se do pracovního poměru!“ řekla Helena a divila se, že se Majka směje.

„Helenko, se mnou takhle nemůžeš! Já jsem Majka a paní zůstala doma! Tykáme si! Žádný takový!“

Helena se dlouho dívala na Majku, zda to myslí doopravdy. Majčiny oči však byly upřímné! Helena odhadovala, kolik jí asi může být let? Jako by jí Majka četla myšlenky, řekla: „Helenko, mám dvě malé děti, kluka Mirka a holku Janu, a je mi šestadvacet! Tak od tebe nejsem zase tak daleko!“

Mezitím se otevřely dveře od ředitelny a vstoupil ředitel. Byl také mladý! Helenu přivítal s tím, že hned poté, co vyplní dotazník do osobního oddělení, půjde do účtárny, kde se bude zaučovat za paní, která jde za necelý měsíc na mateřskou dovolenou.

A pak šlo všechno naráz. Helena tedy začala pracovat na statku jako účetní a brzy pochopila, že se musí ještě mnohému naučit, aby v tomto koutu země obstála se ctí. Nešlo jen o její práci, ale hlavně o jednání s lidmi, kteří se stali jejími novými spolupracovníky, sousedy nebo jen spoluobčany.

Brzy se doopravdy ukázalo, že zvládnout novou práci je to nejjednodušší. Horší bylo zbavit se přesvědčení, že na světě existují jen dobří lidé! Mokrát narazila a mokrát se v lidech zklamala. Najednou ale začala pocíťovat, jak je pro ni důležité, že poznala pana Brauna. On jí vždy uměl poradit, uklidnit - a rád si s ní povídal o všem, co měla na srdci a s čím si nevěděla rady. Tato vzájemná náklonnost brzy nešla starostlivým lidem v okolí a tak rychle Heleně sdělili sladké tajemství, že pan Braun je levobočkem knížete „Švanciberka“! Tak to aspoň říkali. Ženy ze statku se k ní tehdy chovaly opatrovnický a ona jim uvěřila. Dokonce jedna paní, se kterou úzce spolupracovala, jí toho hodně o panu Braunovi napovídala - ale nic dobrého!

Helena se ani netroufla přiznat k tomu, že i její tatínek znal knížata ze Schwarzenberku. A nemluvil o nich špatně. Když mu v jeho šesti letech zemřel tatínek na souchotiny a předtím pracoval ve schwarzenberském pivovaru v Protivíně, kníže se o něho dobře postaral. Byl ve věku, kdy mohl nastoupit do zámku Kratochvíle, kde byli i další chlapci, aby bylo pomůženo jejich chudým rodinám. Působilo tam celkem dvanáct chovanců, kníže jim zajistil byt, stravu a vzdělání ve škole v Netolicích. Ani po ukončení školy knížecí péče neskončila. Když si některý z chlapců přál studovat

a měl k tomu schopnosti, bylo rozhodnuto o další podpoře na studiích. Jiné nechal vyučit řemeslu a všechno platil. Tatínek se takto vyučil zahradníkem.

Helena nechápala, o co všem lidem okolo jde. Najednou jí rozbili její přístav v rozbouřených pohraničních vodách. Netroufala si již s panem Braunem setkávat. Dokonce se mu snažila vyhýbat! Jenom proto, aby se nedostala do řečí! Pan Braun něco tušil, a protože věděl, že Helena lidi nezná a je hodně důvěřivá, rozhodl se být taktní, ba přímo taktický. To uměl bezvadně! Zjistil, že Helena má ráda knihy, a tak jí občas nějakou přivezl z Českého Krumlova s tím, že je její, jen aby si ji dala do knihovničky! Také vysledoval, že má ráda historii a pověsti a při vhodných příležitostech jí začal vyprávět zvláštní staré příběhy.

„Katastrofa“ však měla teprve přijít! Pan Braun pozval Helenu do Českého Krumlova tak zajímavým způsobem, jakýmsi momentem překvapení, že ona nemohla jinak, než souhlasit. Řekl: „Helenko, já žiji v Českém Krumlově, velmi zajímavém městě, kudy kráčela historie po celá staletí. Byl bych velmi rád, kdybyste přijala mé pozvání do tohoto města. Stanu se vaším průvodcem, ukáži vám také zámeckou zahradu. Při té příležitosti vás pozvu i k nám, představím vám svoji maminku, již jsem o vás vyprávěl, a pak vám ještě ukáži zajímavé věci, které mám - a také sbírku motýlů! Budete určitě příjemně překvapena.“

Helena se nezmohla na jediné slovo. Konečně - o Českém Krumlově něco věděla, ale přesto byla přesvědčena, že pan Braun jí toho řekne mnohem víc. Nakonec tedy k této tajné schůzce svolila.

Vše se odehrálo o Květné neděli před Velikonocemi. Helena byla nadšená! Pan Braun splnil vše, co slíbil. Jeho maminka byla dáma vskutku inteligentní, hodná a upřímná. Uvařila velmi dobrý oběd a Helena se nestačila divit, jak je tam všechno pěkné a nesmírně příjemné! Jen se netroufala zeptat, jak je to s tím Schwarzenberkem. Pomalu by snad i všem těm pomluvám věřila, protože u Braunů spatřila spoustu zvláštních zajímavých věcí, jaké jsou i na zámku...

Jak už to bývá, nic krásného netrvá věčně. Někdo Helenu s panem Braunem zahlédl a hned za tepla poslal do Černé hlášku, že Braun vodil jakousi sexbombu po Krumlově a zámecké zahradě. Mluvílo se o vysoké blondýně s dlouhými vlasy a už si všichni dali dohromady, že to nikdo jiný nemůže být, než právě Helena. Takové zprávy se šíří rychlostí blesku! Pan Braun k tomu řekl: „Helenko, nic si z toho nedělejte! Do řečí se může dostat každý. Já si z toho nic nedělám! Ať lidé povídají! To víte, pohana vždy na křídlech letí, zatímco očištění člověka po berličce se belhá!“

Od té chvíle poznala Helena mnoho rádců, kteří ji od známosti s panem Braunem

zrazovali. Ale nebyl by to pan Braun, aby nepřišel na mnohá řešení, jak se dál tajně scházet - a to se Heleně moc líbilo! Mnohokrát na ni čekával na kraji lesa, kam za ním přicházela, a jejich přátelství se utužovalo navzdory všem lidem okolo stále víc a víc! Vodil ji na všelijaká krásná místa a velmi poutavě vše popisoval. Měl vypravěčský dar a jeho podmanivý hlas Heleně doslova učaroval. Vyprávěl o kraji Růže, o historii jednotlivých míst, ale ze všeho nejraději o starých příbězích a pověstech – jak sám říkal: „o tom, co lesy zpívají...“

Pověst o Wirthově kapličce a ohnivém muži

Starousedlíci v Černé v Pošumaví si kdysi vyprávěli o podivném zjevení, které se občas objevilo právě v okolí Wirthovy kapličky. Tu spatří ten, kdo si udělá malou procházku za Černou směrem na Bližnou.

V jednom období se tu lidé báli chodit zvláště v podvečer, kdy prý tu nebývalo vůbec jisto. Náhle se před pozdním chodcem objevil muž, kolem něhož šlehaly plameny. Nikdy nikoho nespálil, ani nijak neohrožoval. Spíše se jen objevil a když zjistil, že člověka vystrašil, hned zase zmizel. Plameny zhasly a s nimi zmizel i muž. Někteří vyprávěli, že slyšeli vždy jeho bédování. Jedna čarodějnice, za kterou lidé chodívali se všemi svými starostmi, aby jim s nimi pomohla, vždy každému říkala, že se za ohnivého muže má každý pomodlit, protože jen tak mu nejvíc pomůže. I když jí ve všem jinak věřili, tahle rada se jim nezdála. Až jednou...

Až jednou se mělo stát něco zvláštního. Jeden sedlák ze Slavkovic, jednou na podzim, kdy se už velmi brzy stmívá, jel z Dolní Vltavice, a proto musel projet kolem kapličky. A jak to bývá, většinou, když se hodně chvátá, aby se už konečně mohlo být doma v bezpečí a v teple, něco nepříjemného se přihodí. A tak se stalo i sedlákovi. Zrovna v těchto místech, u Wirthovy kapličky, se mu zlomilo kolo na voze. Koně dál nemohli. Všude tma a taková mizérie! Aby to kat spral! To si pomyslel sedlák, který se rázem ocitnul v tak svízelné situaci. Co teď? Najednou si vzpomněl na všelijaké pověsti o ohnivém muži, který se tu lidem zjevuje a vždy je vystraší. Jemu by v této chvíli hodně pomohl, kdyby se tu teď objevil. Posvítit by mu na opravu kola. Odvážnému štěstí přeje a když ne, tak potom kleje! Hned nato vyřkl: „Ohnivý muži, existuješ-li, pak mi, prosím, posviť, ať mohu to kolo opravit!“

Sotva tato slova pronesl, už se to stalo. V uctivé vzdálenosti se objevil ohnivý muž, aby svými plameny nezpůsobil požár, aby sedláka nepopálil, ale hlavně aby mu posvítit. Uklonil se a pak už jen stál a pozoroval sedláka, jak opravuje zlomené kolo, a mohl se šťastně dostat domů, do bezpečí.

Když byl sedlák s opravou kola hotov, tak se také ohnivému muži uklonil a řekl: „Zaplať Pán Bůh za to, že jsi mi posvítit.“ Dostal odpověď: „Dejž to Pán Bůh za to, že jsi mě vysvobodil.“ A hned nato zmizel. Všude se zase rozhostila tma. Sedlák se dostal šťastně domů a všechno tak, jak se stalo, vyprávěl.

Od té doby se už ohnivý muž nikdy neobjevil. Kdoví, jaký měl na duši velký hřích, že musel tak dlouho bloudit světem a čekat na to, až někdo bude potřebovat jeho službu, aby mohl ve věčnosti nalézt věčný klid a mír.

Pověst o objevení tuhy

Na Šumavě je zima dlouhá a krutá. Každý se musí postarat o zásoby. Lidé všechno, co jen mohli, ať už to byly lesní plody či vlastní výpěstky, museli do zimy zpracovat. Jenom aby v tomto období nebyli o hladu.

Dva kamarádi se rozhodli, že si musí udělat také zásobu špeku a uzeného masa na zimu. Měli dohromady udírnu. K tomu potřebovali dříví z jalovce na závěrečné douzení, aby maso i špek provonělo. Vydali se z Hůrky, kde žili, hledat nejen potřebný jalovec, ale také ještě různé bylinky. Procházeli zrovna takovým hezkým březovým hájem, když jeden z nich spatřil nádherné keře jalovce. Přemýšlel, který si vybere. Mezitím jeho kamarád v tomto háji našel potřebné byliny a začal je trhat.

Po delším přemýšlení se muž rozhodl pro jeden takový zakrslejší keř jalovce a pomalu jím zacloumal, aby uvolnil kořeny. Čekal, že bude muset vyvinout dost velkou sílu k vytržení keře i s kořenem. Ale byl hodně překvapen, že to šlo tak lehce. Když se podíval, co je v jamce po vytržení keře, zjistil, že je tam taková zvláštní černá mazlavá hlína. Zavolal svého kamaráda a svůj nález mu ukázal. Ano, je to ono! Je to tuha, která se přidávala jako příměs do kolomazí, jíž se mazala kola i jiné náradí. No, to je tedy objev! Domluvili se, že toto místo nálezu nikomu neprozradí a budou spolu pro sebe dobývat a také po osadách prodávat.

Oba měli velkou radost, že mají novou živnost, která jim přináší dost slušné peníze. Každý z nich na tom dobře vydělával. Zisk si spravedlivě dělili a byli spolu šťastni. Jenomže s jídlem roste chuť a to, co dříve stačilo, najednou je toho málo a chce se víc a víc! Ta věčná lidská touha po stále větším bohatství. I tady sehrála velkou roli.

Když se jednou dělili o zisk, najednou tak dobří kamarádi se pohádali. Obviňovali se, že jeden dělá víc, zatímco ten druhý se jen veze! A kdoví, zda si něco nenechává stranou, jenom aby toho druhého ošidil. Ten, který byl takto falešně obviněn, nesl to velmi těžce! Vzplála v něm velká zlost, a to je vždy velmi špatný rádce každého rozumného člověka. Rozcházel se jako nepřítel. Bývalý kamarád obviněný z šizení to ale tak nenechal. Pomstil se! Oznámil kdysi utajované místo dalším sedlákům. Jednomu z nich pozemek patřil, a také si na naleziště tuhy činil právo. Založil tu potom těžbu pro sedláky.

Ti dva kamarádi, kteří se tak kvůli tuze a penězům rozkmořili, jen neradi pozorovali, jak se příroda kolem naleziště mění k horšímu. Nakonec neměli z toho vůbec žádnou radost. Dokonce toho litovali, že vůbec něco takového objevili. Po čase si odpustili a zase spolu kamarádili až do konce svých životů.

Šumavské krédo

Po lesní cestě jdou dva. On je starší pán, ona je mladá dívka. Muž příjemným hlasem vypravuje různé pověsti o lesních skřítcích a také vysvětluje různé zvyky, které se kdysi v lese dodržovaly. Dívka ho se zájmem poslouchá. Je léto a les skýtá příjemný chládek. Stromy jen lehce ševelí v horkém vzduchu. Ptáci koncertují a dotvářejí jakousi hudební kulisu k mužovu vyprávění.

Oba vyjdou z lesa. Před nimi je louka a v dálce se zdvihají zalesněné pahorky šumavských hor. Opodál od nich stojí velký rozložitý dub. Jeho větve sahají až k zemi. Dívka se k němu rozběhne a skryje se v jeho stínu. Muž cosi kutí u velkého trnitého keře na kraji lesa. Potom rozvázným krokem jde k dívce. Položí svou dlaň na kmen stromu a cosi zašeptá. Dlouho tak setrvá. Zdá se, jako by čekal, až mu strom odpoví. Dívka ho se zájmem pozoruje. Muž se pohne a přitom kývne hlavou. Strom mu odpověděl. Dal mu souhlas s jeho dalším počínáním. Muž pak do kůry dubu vtlačí dva velké trny. Pak se podívá na dívku a řekne: „Helenko, ať tyto dva trny rozhodnou, zda se naše životní cesty spojí někdy v budoucnu v jedinou. Tak to kdysi dělávali Keltové. Nechali na stromu i na přírodě, ať za ně rozhodne. Tento krásný dub už zažil mnohé. Po staletí tu stojí, vzdoruje větru, bouřím, lidem skýtá ochranu před prudkým sluncem, jeho rozložené větve jsou domovem lesního ptactva. Kolikrát již viděl zrod i zmar. On naše tajemství uchová a nikomu je nesdělí. Co vy tomu říkáte?“

Dívka stála a bylo vidět, že je jednáním muže značně zaskočena. Přemýšlela o tom, proč by se měly zrovna jejich životní cesty spojit v jednu? To přece musejí chtít oba! A ona neví, zda si to přeje. Tento muž je opravdu velmi vzdělaný člověk, nádherně umí vyprávět. Ráda poslouchá jeho vemlouvavý a podmanivý hlas. Jak má odpovědět a neurazit ho?

Muž, jako by četl její myšlenky. Přistoupil k ní a řekl: „Ale, Helenko, vždyť se zase tak o nic velkého nejedná! Je to jen taková hra!“

Dívka se usmála a přikývla. Muž vzal její ruku do své a jemně ji stiskl. Pak ji nesl k ústům a vtiskl na ni vřelý polibek. Dívka se zachvěla. Najednou byla strašně rozpolcená a nevěděla, co chce. Věděla ale, co nechce. Nepřeje si ztratit přátelství tohoto tak vysoce inteligentního člověka. Tuhle chvíli si ale určitě zapamatuje až do konce svého života.

Oba stáli pod dubem a lesy šuměly. Oba poslouchali nádherné zvuky přírody a dívali se na vzdálené šumavské hory. Pak promluvil muž svým jímavým hlasem: „Helenko, mnoho lidí před námi poslouchalo tuto píseň boží přírody a mnoho lidí i

po nás ji bude stále poslouchat a pořád bude nádherná. To je ono šumavské krédo. Já vám ho teď řeknu. Jen vás prosím, abyste si ho dobře zapamatovala:

Máš-li radost v srdci, jdi do lesa, zaposlouchej se do písně, kterou ti zpívá v korunách stromů vítr, a sečkej chvíle, až tóny písně větru souzní s tóny písně ve tvém srdci v jeden akord. Staleté kmeny tvou radost znásobí a bude ti hezky.

Máš-li bolest v srdci, jdi do lesa, zaposlouchej se do písně, kterou ti zpívá v korunách stromů vítr. Poslouchej tu věčnou píseň divočiny, nádhernou píseň šumavských lesů a hor. Staleté kmeny tvou bolest vsáknou do sebe a tobě vdechnou novou chuť i sílu k dalšímu životu. Po chvíli uslyšíš ve svém srdci nesmělé, ale tak sladké tóny a najednou seznáš, že tvé srdce zpívá s písní větru. A bude ti zase hezky.“

Dívka stála a poslouchala ta zvláštní slova. Možná jim ještě moc neporozuměla, protože byla velmi mladá. Vdechovala nádhernou lesní vůni protkanou voňavou pryskyřicí a květinami a u srdíčka jí bylo tak krásně. Celým tímto krajem najednou byla okouzlena a prožívala si tu chvíli nesmírně intenzivně, alespoň to tak cítila. Najednou se bála okamžiku, kdy se s tímto mužem bude muset rozloučit. Dovede ji zase tam, kde už to zná, aby je nikdo neviděl pohromadě a nedělal si z nich legraci. A přitom ani jeden si toto jednání od lidí nezasloužil!

Divoká honba

O divoké honbě na Šumavě bylo toho hodně napsáno. Jdeme-li hodně zpět do minulosti, kdy nejen celá oblast Šumavy, ale i část nynějšího Rakouska i Bavorska byly osídleny pohanskými kmeny Keltů, Quádů, Markomanů a Bójů, tak už v tomto období byl tento pojem velmi dobře znám a rozšířen. Vyprávělo se, že právě na podzim nejvyšší z germánských bohů Votau se stěhuje se svými valkýrami a celým dvorem do vytouženého nebe Valhaly. Bere ale také s sebou i duše zemřelých bojovníků. Cestuje prý korunami stromů a sedí na svém velkém ohnivém osminohém oři a zle se povede každému, kdo se mu náhodou, možná i nechtěně do cesty postaví. Než se ale bůh Votau dá na cestu, pak ještě předtím mu musejí germánské polobohyně Valkýry připravit celou přírodu, kterou bude putovat. To znamená, že musí všechny listnáče nabarvit, a to opravdu těmi nejpestrějšími barvami. Šumaváci však tomuto bohovi jinak neřekli, než Vodan.

Pronikáním křesťanství, které do této oblasti přišlo až velmi pozdě, začala hlavně církev bránit dalšímu rozšiřování této pohanské pověry, avšak sama nedokázala nebo neuměla vysvětlit zvláštní přírodní úkaz, který trval.

Na podzim totiž na Šumavě nastává jakési zvláštní proudění v ovzduší, které se děje výměnou teplého a studeného vzduchu. Projevuje se to hlavně tím, že vítr vane ve výše položených vrstvách, tedy v korunách stromů, zatímco dole u země je často bezvětří.

Vynalézavosti lidské ve vymýšlení pověr však nikdy nestálo nic v cestě. A tak se tedy postupem času z nejvyššího boha Votaua a jeho valkýr stal Divoký myslivec jako vůdce všech zemřelých pytláků a čarostřelců, s jejichž dušemi cestuje korunami stromů ještě spolu se smečkami psích duší, aby ukázal lidem, jakou má sílu. Kdo prý se mu do cesty postaví, tomu vhodí oknem do světnice smrduté koňské kopyto a obdaří celé stavení neštěstím. Když se neštěstí chce odvrátit od příbytku, musí se kopyto zakopat pod okapní žlab, aby se očistilo.

V některých oblastech Šumavy byl i Divoký myslivec zaměněn za ďábla putujícího s dušemi nehodných a provinilých lidí. Vyprávění o divoké honbě se však udrželo až do doby konce druhé světové války a pověstí tohoto druhu je opravdu hodně.

Pověsti o lesních skřítcích

Jednou poměrně dost rozšířenou činností starých Šumaváků v období letních měsíců byl sběr lesních plodů a také hledání hub. Na rozdíl od nynějších obyvatel Šumavy, kteří přicházejí do lesa spíše rekreačně, byl to pro starousedlíky jeden ze zdrojů obživy. A zase i tato činnost byla opředena pověstmi a nejednou lidovou pověrou. Věřilo se například, že zrovna tak jako každý strom v lese, tak i všechny lesní plody jsou pod ochranou nepatrných bytostí, které se stanou neviditelnými při vstupu lidí do lesa. Těmto bytostem se vždy musely obětovat první tři lesní jahody, borůvky, maliny, brusinky nebo ostružiny, a to tak, že se hodily přes hlavu, a pak prý jako zázrakem se brzy naplnily džbáněčky až po okraj. Když však někdo opomněl tohle udělat, měl pak velký neúspěch při sbírání a také ho obtěžoval všelijaký hmyz a vrátil se s poloprázdnou nádobou. Prostě, kdo se choval k lesním skřítkům dobře, chovali se i oni k němu také tak.

Při hledání hub se zase nesměla žádná nejedlá houba povalit či nějak poškodit, zvláště muchomůrky červené, neboť v jejich blízkosti žil prý strážce, malý houbový skřítek, který hodnému houbaři postavil před oči pěkné zdravé hříby. Přišel-li však někdo zlý do lesa, a to jen ze ziskuchtivosti a chamtivosti si chtěl porazit nějaký strom, postavil se proti němu celý les! Ten, který měl smůlu při hledání hub a ze vzteku pak rozkopával nejedlé houby, tomu se strážce mstil tak, že mu na stromy rozvěšoval pavučiny a do cesty mu kladl větve, o které zakopával, a proto také nic nenašel. Naproti tomu zase chudým Šumavákům, kteří přišli do lesa jen proto, aby si zpestřili svůj již tak chudý jídelníček, těm do cesty stavěl ty nejkrásnější hříbky. Také staré a již zvadlé hříby se nesměly poškodit, musely se ponechat v lese, prý pro větší štěstí při hledání, ale také jako potrava pro lesní zvěř.

Mnozí Šumaváci také věřili i na to, že sv. Prokop je patronem všech jedlých hub, a leckteří z nich při vstupu do lesa pronesli k němu krátkou modlitbičku. Pak si přinesli domů plný košík.

Mezi lidmi žijícími ve starých šumavských hvozdech kolovaly i takové pověsti, že v mechu žije jakýsi národ dobrých lidiček, kteří jsou lidem příznivě nakloněni a také jim pomáhají. Jsou prý velcí asi jako dvouleté dítě a zvláště mechové žínky jsou velice krásné. Jejich stáří je různé. Někteří mechoví skřítkové jsou mladí jako mladé stromy, jiní zase ještě desateronásobně starší než nejsilnější kmen starého hvozdu. Po celý rok nosí šatečky z mechu a jejich žínky mají ještě malé zástěrky utkané velice jemně z mladého jedlového chvojí. Je-li les pokácen, zemřou. Často se prý zjevovaly mechové

žínky dřevorubcům a obdarovávaly je zlatými šiškami. To lidem prý přinášelo velké štěstí a dlouhý věk.

Nepřítelem mechového národa, zvláště žínek, je divoká honba. Přistihne-li je Divoký myslivec mimo jejich obydlí, které bývá mezi kořeny stromu, vynese je do výše a nemilosrdně je roztrhá. Po celém lese je pak slyšet jejich nářek.

Jedna z pověstí o mechových žínkách vypravuje o tom, jak jeden dřevorubec kácel stromy. Když už byl hotov, odcházel z lesa. Najednou, kde se vzala, tu se vzala, stála před ním krásná mechová žínka. Žalostně plakala a prosila ho, aby do stromů, které pokácel, udělal sekerou tři křížky a do pařezů také. Říkala mu, že přišla-li by v noci náhodou divoká honba, všichni její vrstevníci i ona zahynou, když ji neposlechne. Teď už se nemají kde ukryt. Když však učiní tak, jak žádá, pak si mohou na takový kmen stromu nebo i na pařez sednout a Divoký myslivec nemá nad nimi žádnou moc. Dřevorubci se zželelo takové lesní krásky, vrátil se a učinil tak, jak si ona přála. Moc mu děkovala a přála hodně štěstí v životě. On pak prý byl skutečně spokojený i blahobytu se dočkal. Ve zdraví spolu se ženou se dožili vysokého věku.

Od té doby pak všichni dřevorubci dělali do kmenů sekerou tři křížky a na pařezy rovněž. Věřilo se také, že takto označený kmen již nikomu neublíží jak při přibližování dřeva z lesů do údolí k řece, zrovna tak ani vorařům při plavení. Tento zvyk se dodržoval na Šumavě až do konce druhé světové války.

Podivná služebná

V době, kdy ještě v místech, kde ležela osada Josefův Důl za Zadní Zvonkovou, netloukly buchary poháněné vodou a nerozemílaly tvrdý křemen na prach pro tamější sklárnu, žil tam jeden chudý dřevorubec se svou rodinou. Obhospodařoval chudé políčko a dalším jeho zdrojem obživy byla ještě bílá kozička.

Poblíž jeho chudého stavení v lese se nacházela jedna rokle celá porostlá mechem. Jak pověst vypravuje, žila v ní jedna mechová panenka. Jednou se ale stalo, že za jedné velmi bouřlivé noci ji vyslídil Divoký myslivec a zle ji pronásledoval. Mechová žínka se tak ocitla rázem ve velmi svízelné situaci. Vyhledala si proto úkryt v kolně dřevorubcova stavení. Ani tam však nenalezla bezpečí, neboť zrovna v tu chvíli tam čekal velký kocour na myš. Jak spatřil malou mechovou panenku, chytil ji do tlamy a šel se pochlubit se svým úlovkem do světnice. Mechová panenka přitom žalostně naříkala. Když však kocoura s podivným úlovkem spatřili všichni ve světnici přítomní, hned mu kořist odebrali a radostně tuto malou lesní krásku přivítali. Zvláště děti jásaly nad její krásou.

Byla velká jako malý džbán s nímž chodívaly pro vodu do potoka. Na sobě měla červené, jako lesní jahody šatečky, zdobené mechovým chmýřím. Její obličejík byl velmi milý s ruměnými tvářičkami, kolem dlouhé blondaté vlásky až do pasu a rozkošná černá očka. Všem se uklonila a poděkovala jim za záchranu. Nikdo ji nevyháněl, a tak tu zůstala jako služebná. Byla pracovitá, hbitá, obratná a své malé ručky přikládala všude tam, kde bylo třeba. Ještě jednu věc ovládala. Když bylo třeba, uměla se zvětšit, a to jen proto, aby dosáhla snáze na stůl. Pak se ale hned zase stáhla a byla zase tak maličká jako v době, když sem zavítala. A pořád jenom pracovala. Pečlivě zametala celou světničku, čistila malým kartáčkem každý kout, žádnou pavučinku nezapomněla smést, ani jinou nečistotu neopomněla odstranit. Také zahrádku poctivě a svědomitě plela a vskutku nechala si záležet na poctivé práci. Jakmile měla chvílku čas, tu tkala z mechu tak jemnou látku na dětské košilky a jindy z pavučinek dělala krásné závojičky, až milo pohledět. Její malé obratné prstíky se hbitě kmítaly při této práci. Také v kuchyni pomáhala, vařila chutné polévky, do nichž nikdy nezapomněla přidat léčivé bylinky i trochu vonného koření. I buchty pekla. Když se jí však stalo, že se některá připálila, říkala: „Zase liška přeběhla přes buchty.“

Jindy zas, když byla všechna práce hotová, usedla na práh chudého stavení a v koutku svého malého dobrého srdíčka toužila po lesní samotě a klidu. Tam si chovala včely, které jí zásobovaly vonným lesním medem. Jinak skoro nic nejedla, jen tu a tam